

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXXV. Cùm R.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

hic, Imola n. 9. Barbatia col. 1. i. improbabilis non est: quod Capellanus ideo sine mandato ad agendum admissus fuit, præstita cautione *de rato*, quia prosequeretur causam Ecclesie suæ, iuxta doctrinam Gl. receptam in c. cum olim, 34. de testibus, ver. per exceptionem. Quod clericus ad agendum pro Ecclesia sua etiam sine mandato admittitur, si caveat de rato. Vide quæ dixi in c. nonnulli, 28. not. 2. de rescript.

§ NOTANDVM III. Si duo Iudices dati sint, adiecta clausula, si vnus non possit, tum alter solus procedat; hoc casu si impedimentum incidat non voluntarium, sed necessarium seu inuitabile, quod minus ille procedere queat, ita tamen censetur purificata clausula, & totum procedendi ius alteri acquisitum: Consequenter impeditus subdelegare nequit, aut certe subdelegatus ab ipso per exceptionem repelli potest. Ita Gl. ver. quod non intelligitur, Innocent. n. 2. vbi ait, quod hoc casu delegatus impeditus subdelegare quidem possit, sed collega non teneatur eum recipere: Idemque docet Imola n. 31. Ratio est: Quia rescripta Principum intelligi debent secundum ea, quæ frequenter, non quæ raro contingunt: sicuti hoc ipsum de legibus dicitur in l. Nam ad ea, 5. ff. de legibus: Id autem frequens est, vt delegatus ipsemet causam cognoscere non possit, id autem per raro accidit, vt Iudex neq; per se, neq; per alium cognoscere queat: Ergo clausula illa, *Si non ambo &c.* secundum priorem, non posteriori intellectum accipi debet. Veruntamen cum delegatus Principis ius habeat causam alteri subdelegandi, si impeditus sit, hoc iure vti poterit, nisi propter clausulam illam, quæ in fauorem collegæ adiecta censetur, contra subdelegationem excipiatur.

CAPITVLVM XXXV.

Cum R.

PARAPHRASIS.

Rapbael Canonicus Iannensis Ecclesie in controuersia, quam habebat cum Publico

ciue Iannensi, a Papa impetrauit Præpositum S. Dominici: Sed cum is ciuem tunc absentem citasset, is excusauit, quod propter multas & graues inimicitias ciuitatis suæ se coram Iudice illo sistere non posset. Quo intellecto Innoc. III. rescriptit Præposito, quatenus dicto Raphaeli permittat, vt seu in ciuitate, seu in dioecesi Iannensi eligat virum prudentem (exceptis canonicis fratribus suis) coram quo causa cognoscatur; eidemque Iudici Apostolica auctoritate præcipiat, vt dictam causam, secundum prioris tenorem remota appellatione definiat.

SUMMARIVM.

1. *Iusta causa non comparendi est, si citatus ad locum securè accedere non possit.*
2. *Conceditur iuxta stylum Curie certus Iudex à parte vna postulatus, si pars aduersa non contradicat.*
3. *Recusari potest Canonicus vt suspectus Iudex in causa Canonici.*
4. *Si principalis iusserit alicui, vt Iudicem aliquem constituat, constitutus is censetur à mandante, non ab exequente.*

NOTANDVM I. Iusta causa non comparendi est, si citatus ad locum securè accedere non possit. Interdum verò saluus conductus securitatem præstare poterit. Interdum opus erit Procuratorem mittere, si is tutum accessum habeat, & causa ardua non sit. Quæ de re vide, quæ hic scribit Felinus n. 2.

NOTANDVM II. Si pars vna certum Iudicem in causa delegari postulet, stylus Curie est, vt concedatur; dummodo aduersarius contentus sit, aut iustam contradicendi causam non afferat. Ita sumitur ex c. nonnulli 28. de rescript. & notat hic Abb. in fine. Barbat. col. penult. Monet tamen Imola hic n. 15. & Gl. in l. obseruandum 47. ff. de Iudicijs, si vtraque pars præsens sit in Curia, non dari Iudicem secundum vnus tantum partis petitionem. Quod verò in hoc casu potestas

Nnnn 2 eligen-

eligendi Iudicem quemcumque facta sit Raphaeli, ea secundum Gl. fin. in hoc c. specialis gratia fuit, ideo fortasse concessa: quia prius etiam Aduersario gratia facta fuit, quando ad petitionem eius prior Iudex remotus est.

3 NOTANDVM III. Canonicum in causa Canonici aduersarij tui tanquam Iudicem suspectum recusare potes: propter praesumptionem affectionis singularis erga socium & fratrem. Qua de re dixi in c. causam, 17. & c. insinuante, 25. hoc tit.

4 NOTANDVM IV. Si principalis iusserit alicui, ut Iudicem aliquem constituat, constitutus is censetur a mandante, non ab exequente. Ita notat hic Felinus n. 3. cum Gl. in Clem. dudum, §. Huiusmodi, ver. obventionibus omnibus, de sepulturis, Abb. in c. in causis, 30. n. 5. de elect. ubi ait, Quod fit per executores, aut commissarium (secundum committentis voluntatem) id censetur fieri ab ipso committente, argum. l. vnum ex familia, 67. §. 1. ff. legat. 2. ubi Bartolus exemplum affert: Si testator aureorum summam legarit ad pias causas arbitrio executoris applicandas, is verò applicet ad Ecclesiae fabricam, ornamenta, aut luminaria, non exigi posse portionem canonicam, dummodo non fiat in fraudem Episcopi, iuxta c. ult. de testament. & dixi de hoc lib. 3. Th. mor. tr. 5. c. ult. n. 13.

CAPITVLVM XXXVI

Cum contingat.

PARAPHRASIS.

Si aliquis questus fuerit apud Pontificem, quod ab Episcopo suo post appellationem legitime interpositam, vel aliàs iniuste excommunicatus fuisse, Pontifex autem Iudicibus delegatis mandarit, si ita se res habeat, ut hominem absoluant; vel sententiam excommunicationis irritam esse declarent: verum Episcopus contrarium ostendere paratus sit, quod videl. ante appellationem interpositam, vel aliàs iuste excommunicauerit, quid tum agendum? Respondet Innoc. III. Hoc casu vtriusque

partis probationes admittendas esse; nam ex ijs apparebit, vtrum excommunicatio iusta, an iniusta, vel omnino nulla fuerit. Caeterum si quis proponat se iniuste excommunicatum fuisse, tum ordinariè statim absolvendus est, antequam eius probationes admittantur: Praterquam si asserat, in sententia errorem intolerabilem expressum fuisse; idque se mox ostensurum. Et in hoc ipso casu, si videl. quis dicat, iniuste se excommunicatum esse, Episcopus ad probationes, quod iuste excommunicarit, admittendus non est, antequam homo ille absoluetur: quia tamen si constaret recte excommunicatum fuisse, tamen humiliter petenti absolutio impetrenda foret: quare non nisi post absolutionem vtriusque partis probationes admittendae sunt, ut appareat iuste, an iniuste excommunicatio illata fuerit.

SUMMARIUM.

1. Excommunicatus super sententia excommunicationis triplicem petitionem ponere potest; & quis cuiusque effectum.
2. Testium depositiones concordanda, si fieri potest, aliàs fides habenda maiori numero, digniori, aut qui verisimiliora & magis consona deponunt.
3. Exceptiones & probationes non admittenda, si inutiles & nihil profutura sunt, vel tempore non competente proponantur.

Pro intellectu huius c. aduerte, quod excommunicatus triplicem petitionem super sententia excommunicationis proponere possit: Prima est, dicendo sententiam esse ipso iure nullam, ut quia post interpositam appellationem lata fuit, vel quia intolerabilem erroris errorem continet, sicuti explicavi lib. 1. Th. mor. tr. 5. p. 2. c. 6. n. 2. Et hoc casu ante omnia Iudex cognoscere debet de valore excommunicationis: quia si irrita esset, frustra absolutio conferretur. Altera est, dicendo sententiam esse iniuste seu illicitè latam; non negando tamen validè latam esse: Et hoc casu ante omnia à Iudice absoluetus erit, si promittat Ecclesiae mandatis se parturum: postea autem receptis vtriusque parti-